

СЕКЦІЯ 16. БІОЛОГІЧНА ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

УДК 378:37

ПИТАННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ЗМІСТУ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

О. Б. Мехед

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, Чернігів, 14037, Україна

В сучасних умовах суспільних перетворень дуже гостро постає питання успішної соціалізації молодої людини, адже вплив середовища не завжди носить позитивний характер. Особливої актуальності питання успішної соціалізації індивіда набуває у шкільні роки, коли спостерігаються значні психологічні зрушення, зумовлені, зокрема, віковими змінами [4]. Це зумовлює необхідність ефективної педагогічно виваженої підтримки молодої людини всіма учасниками освітнього процесу, зокрема, вчителями, психологами та соціальними педагогами, медиками, адміністрацією школи, та батьками. Такий комплексний підхід до розвитку особистості учня, його успішної адаптації та соціалізації дає можливість реалізувати соціально-педагогічний супровід та розглядати його як специфічну технологію роботи з дітьми [1].

В ході засвоєння соціального досвіду суспільства важливістю набуває збереження власних надбань людини, своєчасний розвиток індивідуальних особливостей, в тому числі майбутнього вчителя, що пояснюється кореляцією ефективності соціалізації індивідуально-суб'єктивним виміром особистості. Таким чином, якщо людина не сприйнятлива до зовнішніх соціальних впливів і достатнім для себе вважає лише збереження власного життєвого досвіду, або бездумно наслідує досвід інших з власного оточення (не завжди позитивний), цим самим змінює власну поведінку і діяльність, при цьому часто негативні чинники сприяють соціальному нігілізму, та провокують неадекватне ставлення до норм моралі, духовних цінностей, права і соціальних ролей [5].

Відтак, маємо питання своєчасного збалансування різних сфер розвитку особистості, шляхом інтегрування суперечностей та зменшення їхньої інтенсивності, зокрема актуальності це набуває в умовах підготовки майбутнього вчителя біології та основ здоров'я до СПД [6].

Адже в мікросоціумі закладу освіти завжди співіснують рівнозначні за силою позитивні та негативні установки, упереджені ставлення, думки, почуття, дії, що пересікаються в динамічному внутрішньому чи зовнішньому світі педагога, школяра, батьків. Відтак набуває актуальності завдання вміння оптимізувати конкретну ситуацію, зменшити негативний вплив на процес прийняття визначального рішення, оскільки вищезазначена динамічна полярність впливу, поглядів, дій зберігається за будь-яких обставин.

Наукове вивчення структури соціалізації дозволяє виокремити наступні складові: стихійна соціалізація проходить у природному для індивіда

середовищі; відносно спрямована – передбачає створення в соціумі певних умов, що мають вплив на розвиток особистості в визначальні періоди її життя (початок навчання у закладі освіти, завершення процесу освіти тощо); *соціально контрольована* – передбачає процес опанування індивідом соціокультурним досвідом в умовах освітнього або виховного закладу [3]. Відповідно процес соціалізації, за А. Бойко [2], може носити «просоціальний, асоціальний чи антисоціальний характер». Таким чином, в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя до соціально-педагогічної діяльності важливо акцентувати на необхідності управління, здійснення ефективного та своєчасного педагогічного супроводу соціалізації учнів у закладі загальної середньої освіти. Адже, соціалізація індивіда носить індивідуально-суб'єктний характер, характеризується детермінованістю системи віком, активністю особистості, її потребами, інтересам тощо, тому в умовах освітнього закладу вона повинна характеризуватись педагогічним керуванням з боку вчителя, а не бути стихійно епізодичним явищем, як можна спостерігати поза його межами.

Педагогічне управління соціалізацією здобувача освіти здебільшого зводиться до осягнення ним нових соціальних ролей і загальнокультурних надбань суспільства, в чому вбачаємо відокремлення цього поняття від духовності. У процесі формуванні майбутнього вчителя- професіонала основною вважаємо саме духовну складову, яка має в наш час надзвичайну актуальність, оскільки їй недостатньо уваги приділено у програмах освітньої підготовки. На цій основі доцільним буде проєктування розвитку соціально-особистісної компетентності майбутнього педагога в СПД.

Література

1. Безпалько О. В. Соціальне середовище. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2.е видання. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 94–95
2. Бойко А. М. Методи виховання. Енциклопедія освіти. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 488 с.
3. Бойчук Ю. Д., Турчинов А. В. Сутність здоров'язбережувальної компетентності в контексті валеологічної парадигми. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2015. № 48–49. С. 180–186.
4. Мехед О. Б. Формування здорового способу життя як важлива частина виховання та соціалізації підростаючого покоління. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2019. Вип. 4 (160) С. 84–88.
5. Мехед О. Б., Тюпіна Н. В., Третьяк О. П. Актуальні питання підготовки майбутніх вчителів біології та основ здоров'я. *Проблеми і перспективи розвитку природничих наук у контексті модернізації середньої та вищої школи*. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. С. 85–87
6. Nosko M., Mekhed O., Ryabchenko S., Ivantsova O., Denysovets I., Griban G., Prysazhniuk S., Oleniev D., Kolesnyk N., Tkachenko P. The influence of the teacher's social and pedagogical activities on the health-promoting competence of youth. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. 9(9), P. 18–28.